
UNDERVISNINGSMATERIALE

TILGODESER FÆLLES MÅL

Musik • Dansk • Religion indskoling

- Ta' med på jordomrejse
- Hvad sker der, når vi dør?
- Syng på dansk og på andre sprog
- Lær rytmer

Brug før / efter skolekoncerten "Jorden Rundt" med

MALENE KJÆRGÅRD

INDHOLD

- 3** Sådan bruges materialet
- 4 Undervisningsmateriale musik**
- 5** Fælles Mål
- 6** Til musiklæreren
- 7** Vi præsenterer: Jordan Rundt med Malene Kjærgård
- 8** Hawaii (noder og tekst)
- 10** Ghana (noder og tekst)
- 12** Verden rundt med Mester Jakob (sangøvelse)
- 13 Undervisningsmateriale dansk**
- 14** Fælles Mål
- 15** Lærervejledning: „Din drømmerejse“
(Inkl. fortællerunde 1–3)
- 16** Lav din egen drømmerejse
- 17** Billedark til fortællerunde 1–3
- 23 Undervisningsmateriale kristendomskundskab**
- 24** Fælles Mål
- 25** Lærervejledning: „Hvad sker der, når vi dør“?
- 26** Forskellige kulturers dødsritualer
- 28** Oversigtsark
- 29 Praktisk info om koncerten**
- 30** Til kontaktlæreren
- 31** Praktiske oplysninger
- 32** Koncertplakat

Malene Kjærgård og hendes band

Foto: Sofie Barfoed

MUSIKEKSEMPLER PÅ LMS.DK

1. Hawaii
2. Ghana
3. Trinidad
4. Mexico

Se 'Til kontaktlæreren' på side 30

Forsidefoto: Sofie Barfoed

SÅDAN BRUGES MATERIALET

Materialet er sammensat, så du kan plukke de opgaver, I har tid til eller bruge et af de forløb, vi skitserer herunder – men husk den obligatoriske forberedelse, som sikrer, I er godt klædt på til koncerten.

1. OBLIGATORISK INTRO

MØD MALENE KJÆRGÅRD OG BAND OG HØR DEM SPILLE

Forbered eleverne på, at de skal til koncert med Malene Kjærgård ved at afspille den lille videohilsen. Lyt også til et par af sangene.

1. Præsentation af gruppen og videohilsen fra Malene Kjærgård – side 7
2. Lyt til et par af sangene – side 7-11
3. Fortæl om koncertens indhold og snak med eleverne om, hvordan man får en god koncertoplevelse

2. MUSIK

LÆR RYTMER OG SANGE

Udfør først punkt 1 obligatorisk forberedelse.

Under koncerten vil eleverne blive inddraget i udførelsen af musikken og rytmerne. Det bliver ekstra sjovt, hvis de på forhånd kender sangene og rytmerne.

1. Til musiklæreren – side 6
2. Lær omkvædet til sangen *Hawaii* – side 6 + 8–9
3. Lær dansetrin til sangen *Ghana* – side 6 + 10–11
4. Verden rundt med Mester Jakob – side 12

3. DANSK

DIN DRØMMEREJSE - ET FORTÆLLE-/TRIVSELSFORLØB

En øvelse i billedrigt og fabulerende sprog.

1. Udfør først pkt. 1 – Obligatorisk forberedelse – se ovenfor
2. Lærervejledning: „Din drømmerejse“ (inkl. fortællerunde 1–3) – side 15
3. Lav din egen drømmerejse – side 16
4. Billedark til fortællerunder – side 17–22

3. KRISTENDOMSKUNDSKAB

HVAD SKER DER, NÅR VI DØR?

Et forløb om døden og forskellige religioners ritualer omkring døden.

1. Lærervejledning: „Hvad sker der, når vi dør?“ – side 25
2. Forskellige kulturers dødsritualer – side 26
3. Oversigtsark – side 28

UNDERVISNINGSMATERIALE MUSIK

FÆLLES MÅL

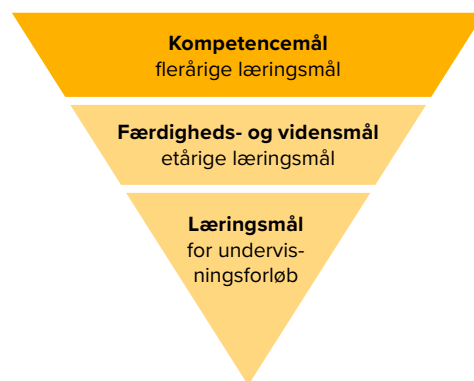
MUSIK - efter 2. klassetrin samt 4. klassetrin

KOMPETENCEOMRÅDE

1. Musikudøvelse - efter 4. kl.
2. Musikforståelse - efter 4. kl.

KOMPETENCEMÅL

1. Eleven kan deltage opmærksomt i sang, spil og bevægelse med bevidsthed om egen og andres rolle i musikalsk udfoldelse.
2. Eleven kan lytte opmærksomt til og udtrykke sig varieret om musik.

FÆRDIGHEDS- OG VIDENSMÅL

Sangrepertoire

Eleven kan synge med på forskellige typer af sange og salmer.

Eleven har viden om tekst indhold og melodi i sange og salmer.

Musikoplevelse

Eleven kan lytte til levende fremført musik

Eleven har viden om lytte-adfærd ved levende fremført musik.

Spil

Eleven kan spille enkle melodiske og rytmiske forløb efter gehør og med støtte af notation.

Eleven har viden om enkel notation og gehør.

EKSEMPLER PÅ LÆRINGSMÅL

1. Eleven kan synge med på de i materialet tilhørende sange.
2. Eleven kan imitere foreviste dansetrin
3. Eleven kan deltage aktivt i koncerten.

BEMÆRK

Ovenstående Fælles Mål er eksemplariske og dækker ikke nødvendigvis hele målgruppen for skolekoncerten. Til gengæld er opgaverne i undervisningsmaterialet enkle at justere i sværhedsgrad og kan tilpasses alle klassetrin i pågældende målgruppe. De udvalgte målpar er med andre ord ikke udtømmende for materialets relevans.

TIL MUSIKLÆREREN

Snart er der koncert for indskolingen med Malene Kjærgård. Hendes iørefaldende sange vil tage eleverne med på en tur rundt i verden, hvor de vil høre historier om livet i mange forskellige lande og synge, danse og bevæge sig til orkestrets glade rytmer.

“Børn er med deres umiddelbare tilstedeværelse og direkte respons på musikken det bedste publikum at spille for,” siger Malene Kjærgård. “Med vores musik ønsker vi at inspirere børnene musikalsk ved at spille skarpt, swingende og indlevende. Vi ønsker at inddrage børnene og give dem ejerskab til oplevelsen, så børnene også føler sig som en del af koncerten.”

Malene og hendes band klar til at tage eleverne med verden rundt.

UNDERVISNINGSMATERIALET

Man skaber den bedst mulige koncertoplevelse for eleverne ved at forberede dem på det, der venter.

1. Start derfor med at fortælle om den kommende koncert, præsentere gruppen og afspille musikernes videohilsen til børnene. Slut af med at spille et par af gruppens numre for eleverne. Information og links til video og musik findes på præsentationssiden **s. 7**.

2. Malene Kjærgård vil gerne have eleverne til at være med på nogle af numrene. Næste skridt er derfor at lære eleverne omkvædet til *Hawaii* og dansetrinene til *Ghana*. Noder til sangene findes på s. 8–11 og links til Malenes videoinstruktioner i tekstboksen til højre.

3. En sidste opvarmning til sådan en tur verden rundt kunne være at prøve at synge *Mester Jakob* på hele syv forskellige sprog. Træk også på klassens egne ressourcer, hvis der f.eks. er to-sprogede elever. Brug evt. Google Translate til at læse teksten op.

Prøv evt. også at synge den i kanon - måske endda på flere forskellige sprog samtidig. Elevarket med de syv forskellige versioner findes på **s. 12**

ØVES INDEN KONCERTEN

Malene Kjærgård vil gerne have eleverne til at synge med på sangen *Hawaii* og danse til sangen *Ghana*. Malene viser selv børnene hvordan i de to videoer nedenfor. Noderne til de to sange findes på hhv. s. 8 og s. 10.

Se Malenes video-instruktioner her:

Syng med på *Hawaii*

kortlink.dk/2bh7f

Dans med på *Ghana*

kortlink.dk/2bh7g

Vi præsenterer ...

JORDEN RUNDT MED MALENE KJÆRGÅRD

Malene Kjærgård og hendes dejlige band hviler sig i klitterne ovenpå deres lange musikrejse hele verden rundt

Hvorfor ligner Hawaii en kæmpe stor chokoladekage? Hvorfor er Ernesto's mor så skrap på øen Trinidad? Og hvorfor vil Malenes morfar have chili con carne og ikke blomster på sin grav, når han er død? Til koncerten "Jorden Rundt" kommer I sammen med os med på en musikalsk rejse, hvor I bl.a. vil kunne opleve „De Dødes Dag“ i Mexico, en sladre-fest på Trinidad, få mulighed for at slappe af på Copacabana, danse løs i Ghana eller måske tage med på verdens længste togtur gennem Rusland. I vil møde historier, der vil minde jer om, at alle børn på jorden faktisk har meget tilfælles. Og os? Vi glæder os til at møde Jer!

HER ER EN LILLE VIDEOHILSEN FRA OS:

Se videohilsen

kortlink.dk/2bf7p

LYT OGSÅ TIL ET PAR AF VORES SANGE:

Find dem [HER](#)

Lær omkvædet til „Hawaii“

Se Malenes øvevideo

kortlink.dk/2bh7f

HAWAII

Malene Kjærgård

Intro

6 C G F 1. G7 2. G7

fløjt Med

Vers 1

6 C G F G7 C G

fød-der-ne i van-det sid-der jeg og syn-ger min sang om lidt af hvert, blandt an-det

12 F G7 C G F G7

om at drik-ke saft af ko-kos-nød-der da-gen la-a-ang Mmm Jeg

Vers 2

18 C G F G7 C G

sid-der her og ven-ter og hå-ber på du duk-ker op af ha-vets dyb jeg ken-der

24 F G7 C G F G7

in-gen med så smuk en krop, so-om di-i-i i ig Mmm

Bro

30 F G7 C F G7 Am

Net-op som den førs-te bøl-ge skyl-ler op på land ser jeg din luf-fe tit-te frem

37 F G7 C F G7

Du vin-ker til mig lad mig syn-ge lidt for dig før vi svøm-mer en tur Her er

Omkvæd

44 C G F G7 C

fisk i al-le får-ver det er regn-bu-e ma-gi del-fi-ner og hva

49 G F C G

-ler syn-ger med jeg svøm-mer som en fisk i ha-vet jeg er

54 F G7 C G F G7

fri og lyk-ke-lig på Hawa-i-i åh kæ-re ho-nu

HAWAII - fortsat

Mellemstykke

60 C G F 1. G7 2. G7

flojt

På

Vers 3

65 C G F G7 C G

71 F G7 C G F G7

tur ud til vul ka - nen der sky der som et spring - vand Der er la - va hen ad jor - den det

lø - ber smukt og for - mer ny - e sti - er Åh Det

Bro 2

77 F G7 C F

82 G7 Am F G7

87 C F G7

sy - der og det bob - ler Pe - le ta - ger al - ting med Pe - le la - der in -

- tet stå i fred så - dan har det al - tid væ - ret

og det bli - ver ved det er vold - somt og ma - gisk Her er

Omkvæd

91 C G F G7 C

96 G F C G

101 F G7 C G F G7

fisk i al - le far - ver det er regn - bu - e ma - gi del - fi - ner og hva -

- ler syn - ger med jeg svøm - mer som en fisk i ha - vet jeg er

fri og lyk - ke - lig på Ha - wa - i - i åh kæ - re ho - nu

Outro

107 C G F G7 C

flojt

Lær dansetrin til „Ghana“

Se Malenes øvevideo

kortlink.dk/2bh7g

GHANA

Malene Kjærgård

Intro

(klap) (klap) (klap)

Vers 1

Åh er hæn - der-ne klar hæn-der - ne er mere_ end klar Åh er hæn - der-ne klar

hæn-der - ne er mere_ end klar når trom-mer - ne_ de går_ i gang star-ter vo - res sang_

Kpan - lo - go djem - be og kban - lo - go hæn-der - ne_ vil klap - pe med

vi kan bli - ve ved Kpan - lo - go djem - be og kban - lo - go

Vers 2

Åh er fød - der-ne klar fød-der - ne er mere_ end klar Åh er fød - der-ne klar

fød-der - ne er mere_ end klar når trom-mer - ne_ de går_ i gang star-ter vo - res sang_

Kpan - lo - go djem - be og Kpan - lo - go det er svært at sid - de ned

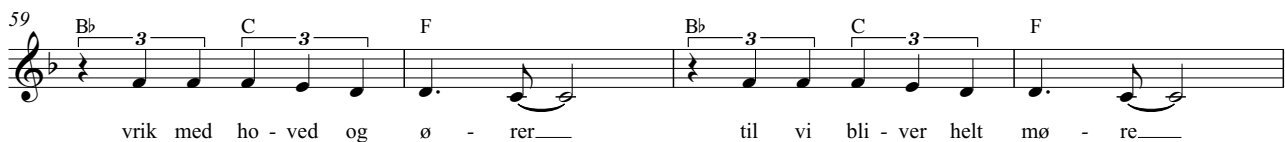
fød-der-ne dan - ser af - sted Kpan-lo - go djem - be og Kpan-lo - go klap med hæn-der og

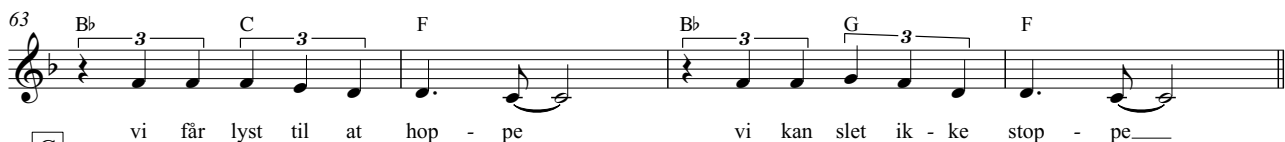
GHANA - fortsat

B

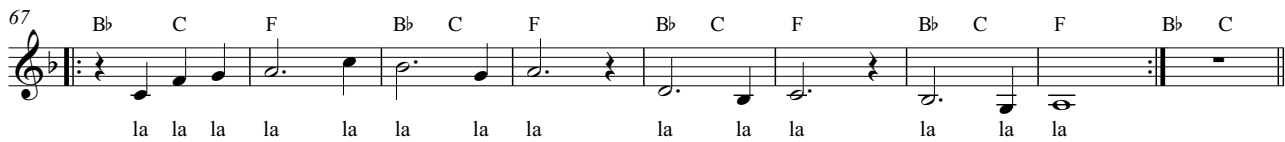
52 F B \flat C F B \flat C F B \flat C F

 ar - me__ vo-res kin-der bli'r var - me__ vi får lyst til at dan - se__ vi kan slet ik-ke stand - se__

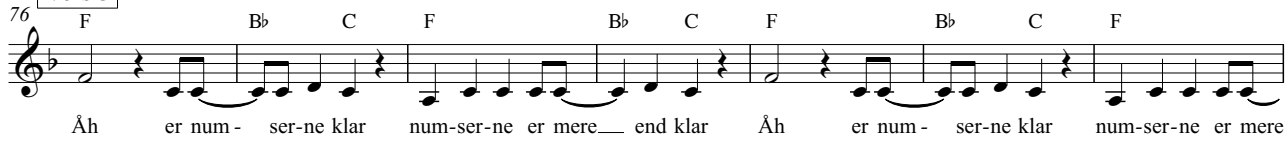
59 B \flat C F B \flat C F

 vrik med ho - ved og ø - rer__ til vi bli - ver helt mø - re__

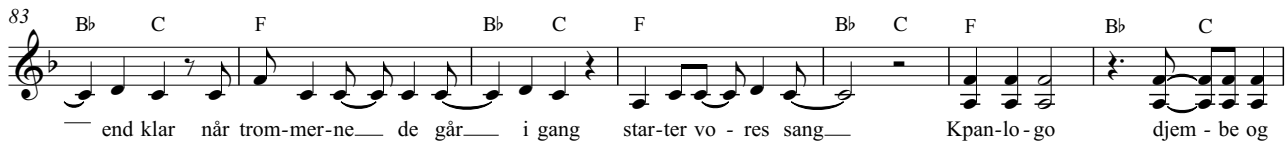
63 B \flat C F B \flat G F

 vi får lyst til at hop - pe vi kan slet ik - ke stop - pe__

C

67 B \flat C F B \flat C F B \flat C F B \flat C F B \flat C

 la la la la la la la la la la la la la la la la

Vers 3

76 F B \flat C F B \flat C F B \flat C F

 Åh er num - ser-ne klar num-ser-ne er mere__ end klar Åh er num - ser-ne klar num-ser-ne er mere

83 B \flat C F B \flat C F B \flat C F B \flat C

 — end klar når trom-mer-ne__ de går__ i gang star-ter vo - res sang__ Kpan-lo-go djem - be og

90 F B \flat C F B \flat C *råbes!*

 Kpan - lo - go num ser - ne__ vil vrik - ke med se__

94 F B \flat C F B \flat C F

 — hvor de rys - ter af - sted__ Kpan - lo - go djem - be og Kpan - lo - go

C

99 B \flat C F B \flat C F B \flat C F B \flat C F

 la la la la la la la la la la la la la la la la

VERDEN RUNDT MED MESTER JAKOB!

Sangen *Mester Jakob* kendes over det meste af verden. Herunder kan I finde den på 7 forskellige sprog.

Prøv at synge dem allesammen.

Dansk

Mester Jakob, Mester Jakob
Sover du? Sover du?
Hører du ej klokken?
Hører du ej klokken?
Bim, bam, bum. Bim, bam, bum.

Arabisk

Abbi Jakob, abbi Jakob.
Anta nayim? Anta nayim?
Haltasma alsaato?
Haltasma alsaato?
Bom, bam, bom. Bim, bam, bom.

Engelsk

Are you sleeping? Are you sleeping?
Brother John, Brother John.
Morning bells are ringing.
Morning bells are ringing.
Ding, ding, dong. Ding, ding, dong.

Tyrkisk

Artik Ojan, Artik Ojan.
Djan kardesh? Djan kardesh?
Saba zili tsjaldi?
Saba zili tsaldi?
Ding, dang, dong. Ding, dang, dong.

Tysk

Bruder Jakob, Bruder Jakob.
Schläfst du noch? Schläfst du noch?
Hörst du nicht die Glocken?
Hörst du nicht die Glocken?
Ding, ding, dong. Ding, ding, dong.

Somalisk

Waryaa Jamac, Waryaa Jamac.
Miyaad hurudaa? Miyaad hurudaa?
Sacadii wey ciyesaa?
Sacadii wey ciyesaa?
Kac oo toos. Kac oo toos.

Polsk

Panie Janie, panie Janie.
Rano wstan? Rano wstan?
Wszystkie dzwony bija?
Wszystkie dzwony bija?
Bim, bam, bom. Bim, bam, bom.

Brug eleverne som ressource - er der tosprogede børn i klassen, kan de hjælpe med udtalen. Ellers brug fx google translates talefunktion.

Mester Jakob findes også på flere sprog - måske er der elever med et andet modersmål end de, der er med her i materialet.

UNDERVISNINGSMATERIALE DANSK

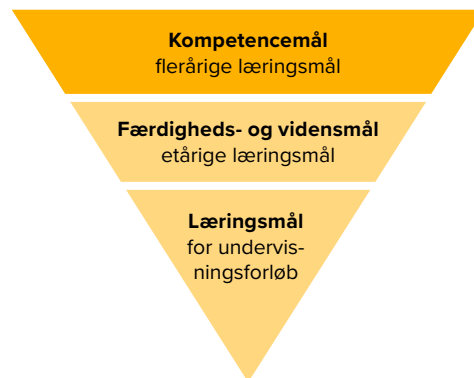
FÆLLES MÅL

DANSK (EFTER 4. KLASSETRIN)

- Fremstilling - efter 4. kl.
- Kommunikation - efter 4. kl.

KOMPETENCEMÅL

- Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i velkendte faglige situationer.
- Eleven kan følge regler for kommunikation i overskuelige formelle og sociale situationer.

FÆRDIGHEDS- OG VIDENSMÅL

Fremstilling

Eleven kan udtrykke sig kreativt og eksperimenterende.	Eleven har viden om ordforklaring og sproglige valgmuligheder.
--	--

Dialog

Eleven kan bruge talesprog i samtale og samarbejde.	Eleven har viden om samtaleregler.
---	------------------------------------

EKSEMPLER PÅ LÆRINGSMÅL

1. Eleven kan fortælle beskrivende ud fra et givent billede.
2. Eleven kan indgå i en samtale og på skift være både fortællende og lyttende.
3. Eleven har kendskab til ord, der kan uddybe beskrivelser.

BEMÆRK

Ovenstående Fælles Mål er eksemplariske og dækker ikke nødvendigvis hele målgruppen for skolekoncerten. Til gengæld er opgaverne i undervisningsmaterialet enkle at justere i sværhedsgrad og kan tilpasses alle klassetrin i pågældende målgruppe. De udvalgte målpar er med andre ord ikke udtømmende for materialets relevans.

LÆRERVEJLEDNING: DIN DRØMMEREJSE

Som forberedelse til dette forløb, skal man udskrive de tre sæt billedkort. Der er 20 kort i hvert sæt. De skal kopieres og klippes over, så der er ét billedkort til hver elev i hvert sæt. Print dem evt. forstørret i A3. Man kan også overveje at laminere kortene, så de kan genbruges.

FORTÆLLERUNDE 1: BAG DØREN

Stil eleverne op i to cirkler over for hinanden - en indercirkel og en ydercirkel, så hver elev har en makker. Uddel billedsæt 1 - ét billede til hver elev. Lav nu en fortællerunde ud fra nedenstående spørgsmål. Et spørgsmål af gangen.

På skift får først eleverne i indercirklen, dernæst eleverne i ydercirklen ca. 10-30 sekunder til at fortælle om billedet for makkeren over for dem.

Efter hvert spørgsmål bytter vi kort med makkeren, siger pænt farvel og tak og giver hånd, og ydercirklen træder et skridt til højre og får nu en ny makker. Man hilser pænt goddag og giver hånd til sin nye makker.

Ex. på spørgsmål. Find evt. selv på andre:

- Beskriv billedet - hvad ser du helt konkret?
- Hvem bor bag din dør?
- Hvad fik de at spise til aftensmad?
- Hvilke kæledyr har de?
- I går skete der noget (u)hyggeligt bag den dør. Hvad skete der?
- Efterfølgende kan man på klassen lade nogle elever fortælle historien om deres dør.

FORTÆLLERUNDE 2: MENNESKER OG HANDLING

Gentag spørgerunden fra fortællerunde 1 men med følgende spørgsmål:

- Beskriv billedet - hvad ser du helt konkret?
- Hvad hedder de?
- Hvad sker der på billedet?
- Hvad er historien bag billedet?
- Efterfølgende kan man igen på klassen lade nogle elever fortælle historien om deres billede.

Til koncerten tager Malene Kjærgård og band eleverne med på en rejse rundt i verden.

HJÆLPESPØRSMÅL

- Hvor er vi?
- Hvad sker der?
- Hvorfor sker det?
- Hvornår er det?
- Hvad sker der bagefter?
- Hvad skete der inden?
- Hvor er de på vej hen?
- Hvem ser vi?
- Hvad hedder de?
- Hvad fik de til aftensmad?
- Hvem har de leget med?
- Har de hund?
- Hvad vil de gerne være, når de bliver store?

FORTÆLLERUNDE 3: VERDEN

Gentag spørgerunden fra fortællerunde 1 men med følgende spørgsmål:

- Beskriv billedet - hvad ser du helt konkret?
- Hvor tror du, at vi er på billedet?
- Hvad tror du, at der sker på billedet?
- Hvad ville du lave, hvis du var der?

Og efterfølgende kan man igen lade nogle elever fortælle, hvad de ville lave ud fra deres billede.

Næste skridt er, at eleverne skal lave en drømmerejse.

Se næste side

LAV DIN EGEN DRØMMEREJSE

Nu skal eleverne i gang med at beskrive deres egen drømmerejse. Rejsen kan føre dem til et virkeligt sted, men kan også være en rejse ind i fantasiens verden. Som udgangspunkt skal rejsen kun være til ét sted, men hvis eleven har mod på det, og kan overskue det, må det gerne blive til en rejse med flere destinationer f.eks. en jordomrejse.

Hvis nogle elever har svært ved at finde på ideer og få begyndt, kan man evt. give dem et af billedkortene fra de tidligere øvelser til inspiration. Brug også hjælpe-spørgsmålene.

De mindre elever, der endnu ikke er så stærke skriftligt, kan man lade lave en eller flere tegninger f.eks. en tegneserie af deres rejse og lade dem fortælle om deres rejse.

For alle elever gælder, at de afsluttende skal præsentere deres rejse ved at fortælle om deres oplevelser på rejsen, samt beskrive det de ser og møder undervejs. Fokus i denne øvelse er billedbeskrivelser, at eleverne får trænet et billedrigt og fabulerende sprog - show, don't tell.

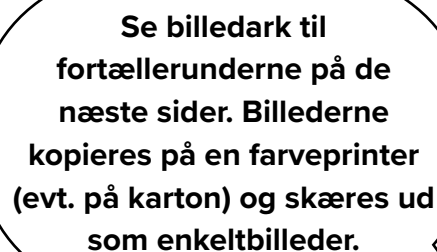
Tag – som afslutning på forløbet og med udgangspunkt i snakken omkring billederne fra fortællerunderne – en snak med eleverne omkring de mennesker, de har mødt på deres rejser. Har der været nogle fællestræk? De fleste elever vil godt kunne italesætte, at, selv om vi måske ser forskellige ud, har vi alle grundlæggende de samme behov for føde, samvær med andre, omsorg, et sted at bo, at have venner, føle sig værdsat osv.

LEGE FRA HELE VERDEN

Hvis man ønsker at udvide forløbet, kan man f.eks. inddrage lege og sanglege fra andre dele af verden fx

- Bwana Simba
- Mdado
- Til te hos kejseren
- Kejseren bestemmer
- Tovtrækning
- Dans Macarena
- Lampa
- Lawic eller lign.

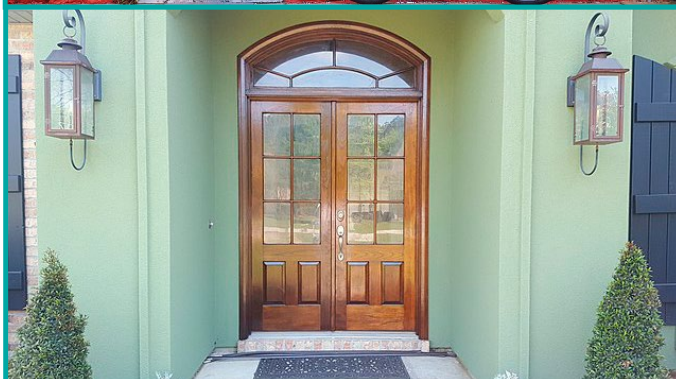
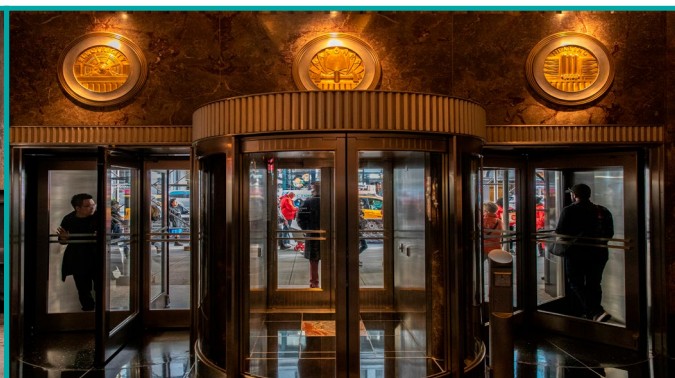
Hvis man ikke kender legene, kan de findes ved en søgning på nettet. Skriv legens navn + leg i søgefeltet.

Se billedark til fortællerunderne på de næste sider. Billederne kopieres på en farveprinter (evt. på karton) og skæres ud som enkeltbilleder.

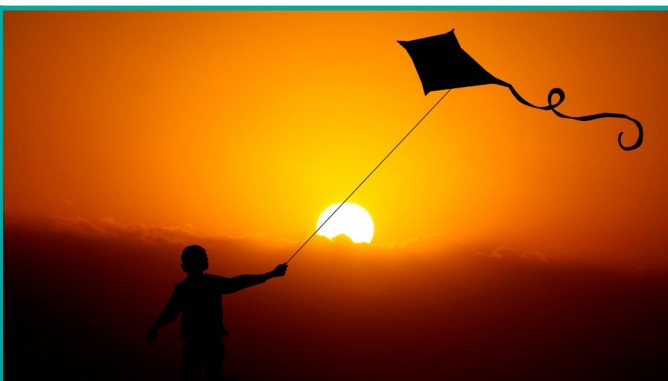

Fotos: Pixabay

Fotos: Pixabay

BILLEDER TIL FORTÆLLERUNDE 2 – MENNESKER OG HANDLING S. 1

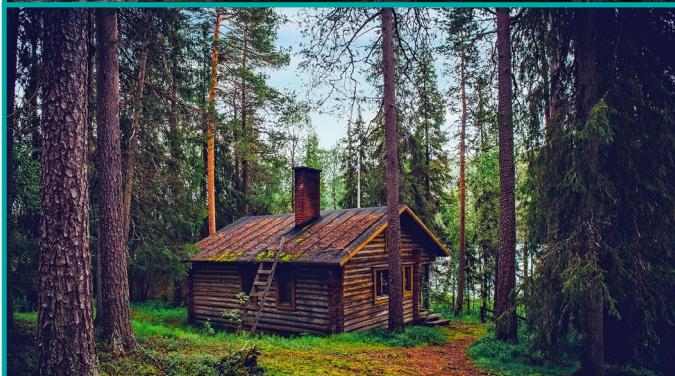

Fotos: Pixabay

BILLEDER TIL FORTÆLLERUNDE 2 – MENNESKER OG HANDLING S. 2

Fotos: Pixabay

Fotos: Pixabay

Fotos: Pixabay

UNDERVISNINGSMATERIALE KRISTENDOMSKUNDSKAB

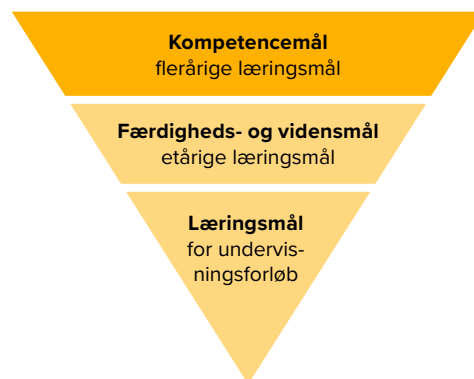
FÆLLES MÅL

KRISTENDOMSKUNDSKAB (EFTER 3. KLASSETRIN)

- Livsfilosofi og etik - efter 3. kl.
- Kristendom - efter 3. kl.

KOMPETENCEMÅL

- Eleven har viden om grundlæggende tilværelsesspørgsmål, som de kommer til udtryk i religioner og livsopfattelser.
- Eleven har viden om centrale symboler, ritualer, musik og salmer.

FÆRDIGHEDS- OG VIDENSMÅL

Livsfilosofi

Eleven kan udtrykke sig om grundlæggende tilværelsesspørgsmål i forhold til den religiøse dimension.

Eleven har viden om grundlæggende tilværelsesspørgsmål, som de kommer til udtryk i religioner og livsopfattelser.

Kristne udtryk

Eleven kan genkende centrale symboler, ritualer, musik og salmer.

Eleven har viden om centrale symboler, ritualer, musik og salmer.

EKSEMPLER PÅ LÆRINGSMÅL

1. Eleven har kendskab til forskellige religioners dødsopfattelser.
2. Eleven har kendskab til forskellige religioners dødsritualer.

BEMÆRK

Ovenstående Fælles Mål er eksemplariske og dækker ikke nødvendigvis hele målgruppen for skolekoncerten. Til gengæld er opgaverne i undervisningsmaterialet enkle at justere i sværhedsgrad og kan tilpasses alle klassetrin i pågældende målgruppe. De udvalgte målpar er med andre ord ikke udtømmende for materialets relevans.

LÆRERVEJLEDNING:

HVAD SKER DER, NÅR VI DØR?

Bemærk: Inden man påbegynder dette forløb, vil vi anbefale, at man orienterer forældrene omkring indholdet af forløbet. Der kan være oplevelser i de enkelte familier, som man som underviser gerne vil være forberedt på/ have kendskab til.

Til koncerten med Malene Kjærgård spilles sangen *Mexico*, der handler om fejringen af *De Dødes Dag*. Den er anledningen til dette forløb om, hvad der sker, når mennesker dør i forskellige kulturer i verden.

1. Begynd timen med at synge *Du, som har tændt millioner af stjerner*. Den kan f.eks findes i Dansk Sang Max s. 35. Fortæl eleverne, at salmen ofte synges til begravelser.

2. Stil derefter eleverne følgende spørgsmål, for at aktivere den viden, de allerede ligger inde med.

- Hvorfor dør vi? (som regel af alderdom.)
- Hvad sker med en, der er død?
- Kender I nogen, der er døde?
- Hvad tror I på, at der sker med os efter døden?

Efterfølgende præsenteres eleverne for 6 forskellige kulturers ritualer og tanker omkring døden.

Beskrivelserne af de forskellige kulturers ritualer findes på s. 26–27 og oversigtsskemaet (elevark) på s. 28.

3. Som det fremgår af beskrivelserne er der mange forskellige ritualer omkring døden i de forskellige religioner. Men der er også ritualer, der på flere områder minder om hinanden. Efter gennemgangen tages med udgangspunkt i skemaet s. 28 en snak med eleverne omkring forskelle og ligheder i de forskellige trosretninger.

4. I Mexico fejrer man hvert år *De Dødes Dag*. Dagen er en blanding af præcolumbiansk kultur og Allehelgensdag. På De Dødes Dag skåler, spiser og fester mexicanerne og fejrer døden og de døde. Det er en af de vigtigste helligdage i den mexicanske kalender, og det siges, at de afdøde på denne dag, vender tilbage til jorden for at hilse på deres familie og venner.

For at tage godt imod de tilbagevendte afdøde, pyntes der op med blomster og frugt, der sættes billeder op og tændes lys. Man tilbereder de afdødes yndlingsretter og tager på kirkegården. Familien mindes de afdøde ved at fortælle historier om dem, og man spiller musik og fester til langt ud på natten.

Lyt nu sammen til Malene Kjærgårds sang *Mexico*, og spørg eleverne, om de mindes/fejrer deres afdøde ved fx fødselsdage eller Allehelgen?

5. Efter præsentationen af de forskellige religioners ritualer og tanker omkring døden, er det tid til at eleverne selv skal skrive eller tegne deres fortælling om, hvad de tror, at der sker efter døden.

Skriv evt. nogle stikord på tavlen til inspiration:

- himmel
- helvede
- dødsriget
- engle
- lys/mørke
- fest og farver
- mad
- gaver

6. Slut forløbet af med at synge *Se, nu stiger solen*, som ofte synges ved begravelser. Den har nummer 754 i Den Danske Salmebog.

Hvis man har lyst til at arbejde mere med dette emne, kan man fx.

- besøge en kirkegård og se på gravstene
- se forskellige religioners begravelsespladser
- få besøg af en præst og/eller en bedemand
- besøge kirketjeneren i kirken og se de remedier man bruger til begravelse
- designe gravsten
- se Disney-filmen *Sjæl (Soul)*

FORSKELLIGE KULTURERS DØDSRITUALER

Herunder følger en kort gennemgang af seks forskellige kulturers tanker, tro og ritualer omkring døden. Se også skemaoversigten s. X

KRISTENDOM

I kristendommen tror man, at afdøde skal genopstå til evigt liv i Paradis, ligesom Jesus genopstod fra graven.

I dag er den fremherskende opfattelse, at sjælen forlader kroppen straks efter døden for at „fare til Paradis“.

Den afdøde lægges i en kiste, som oftest af en bedemand, og ikklædes pænt tøj. Som regel er der begravelse inden for en uge efter dødsfaldet. Man mødes efter begravelsen for at mindes den afdøde.

JØDEDOM

Jøderne er af den overbevisning, at de døde på Herrens dag/Dommedag vil genopstå for at skulle stå til regnskab overfor Vorherre.

Når en jøde er død skal vedkommende hurtigst muligt begravnes af sine slægtninge. I den jødiske menighed er der en gruppe af personer, et begravelsesselskab, der svøber den afdøde i et hvidt klæde. Derefter bliver den afdøde lagt i en kiste og begravnes. Hvis begravelsen ikke foregår i Israel, vil man ofte lægge lidt jord fra Israel - Det Hellige land - med i kisten.

Jøderne bruger ikke blomster til begravelse, men har gerne en lille sten med, som man lægger på graven. I de første 7 dage efter begravelsen mødes familie og venner med de efterladte for at hjælpe dem, så de kan koncentrere sig om at sørge og bede.

BUDDHISME

Buddhister tror, at kroppen dør og forgår, men at sjælen genfødes i en ny krop. Man fødes igen og igen indtil man ved udførelse af de rette handlinger i ens liv optjener en bedre karma, og dermed ikke genfødes, men opnår Nirvana.

Både før, under og i 49 dage efter at døden har indfundet sig, er bønnerne vigtige for buddhisterne. Bønnen skal hjælpe den døende til at finde fred og ro for derved at opnå en bedre genfødsel eller Nirvana. I de 49 dage, der også kaldes bardoperioden, er sjælen i en mellemtilstand, inden den bliver genfødt.

Afdøde ikklædes sit eget tøj, og ligger gerne 2-3 dage for at sjælen kan få ro til at forlade kroppen.

I Danmark er det mest udbredt at buddhister kremeres. I forbindelse med begravelsen/urnenedsættelsen holdes der gerne en højtidelighed med buddhistiske bønner, sange og ritualer.

Noter:

HINDUISME

Ligesom i buddhisme er det i hinduisme kun kroppen, der dør. Sjælen bliver genfødt i en ny krop. Mens man venter på at blive genfødt, er man i det, der kaldes Yamans rige - dødsriget. Dette gentager sig indtil befrielsen, kaldet *moksha*, opnås.

Hvis det er muligt, vil en hindu gerne dø i sit eget hjem omgivet af familie og venner. Den døende lægges med ansigtet mod øst, og der tændes et lys ved den døendes hoved. Den omgivende familie og venner synger hymner, beder og læser op fra hinduismens hellige skrifter, der kaldes *vedaerne*.

Efter at døden er indtruffet, bliver afdøde vasket og ikklædt hvidt tøj af familiemedlemmer, der skal være af samme køn som afdøde. Derefter afholdes der en ceremoni, hvor afdøde bl.a. overhældes med vand for at symbolisere, at livet er slut, ligesom afdøde får riskorn i munden til næring på rejsen til dødsriget.

I en traditionel begravelse i f.eks. Indien, brændes afdøde i et bål, og asken spredes i floden Ganges. I Danmark lægges afdøde i en kiste og kremeres, hvorefter asken enten sendes til familie i Indien, der spreder asken i en flod eller man spreder asken over havet herhjemme, eller urnen placeres på en særlig afdeling på en dansk kirkegård.

ISLAM

I den muslimske religion tror man på, at sjælen forlader kroppen, når man dør. På dommedag vil alle muslimer, både levende og døde, blive vurderet på deres gerninger. Hvis man har levet som en god og lydige muslim over for Allah, kommer man i himlen. Ellers ryger man i helvede. I graven forhøres den afdøde af to engle, der giver en foreløbig dom over afdødes gerninger. Indtil dommedag vil sjælen opholde sig i et tidløst sted.

I islam skal liget begraves hurtigst muligt, helst samme dag. Inden begravelse vaskes afdøde efter de rituelle anvisninger, der er foreskrevet af profeten Muhammed. Efterfølgende ikklædes den afdøde hvide klæder og begraves med hovedet vendt mod Mekka. Muslimer tillader ikke kremering, og de fleste steder heller ikke begravelse i kiste. I Danmark bliver de fleste muslimer dog begravet i en kiste.

Til begravelsen bedes der forskellige bønner, og de efterfølgende tre dage er sørgeperiode, hvor familie og venner besøger de efterladte.

ASATRO

Ud fra arkæologiske fund, og fra de få skriftlige kilder der eksisterer, kan der beskrives nogle fællestræk for begravelsesformer fra førkristen tid i Norden. Når en viking af fornem slægt, f.eks. en høvding, døde, kunne han blive midlertidigt begravet, mens forberedelserne til den rigtige begravelse/kremering stod på.

Høvdingens skib blev trukket på land og sat på et forberedt bål. På skibet blev der sat et telt op og i teltet blev der bygget en seng. Nu blev høvdingen gravet op fra den midlertidige grav og efter at være ikklædt nye klæder, blev han lagt til rette på sengen i teltet sammen med våben, berusende drikke, frugt og strengeinstrumenter.

Afhængigt af høvdingens velbeslåenhed, blev der ofret et antal trælle, heste, høns og andre dyr, der også blev anbragt i skibet. Herefter blev skibet sat i brand.

Bålet skulle gerne frembringe en massiv røgsøjle, da man troede, at røgen ville bringe den afdøde videre til den næste verden. Når bålet var brændt ned, rejstes en gravhøj på stedet hvor asken lå. Efter syv dage skulle man mødes for at drikke gravøl og mindes den døde, samt aftale arvefordeling.

Noter:

OVERSIGTSARK

RELIGION KENDETEGN	Kristendom	Jødedom	Buddhisme	Hinduisme	Islam	Asatro
Hvortil efter døden	Til Paradis	Ved tidernes ende vurderes til evig fortabelse eller plads i Guds rige	Genfødes igen og igen indtil opnåelse af Nirvana	Genfødes igen og igen indtil moksha (befrielse)	Vurderes på Dommhedag om plads i himmel eller helvede	Genopstår i gudernes verden
Sjæl og krop	Skilles ved døden	Sjæl og legeme er uadskillelige	Skilles ved døden	Skilles ved døden	Skilles ved døden	Skilles ved døden
Kroppen	Kiste eller urne	Kiste eller urne	Oftest urne ellers kiste	Kremeres	Oprindeligt uden kiste. Kremering ikke tilladt	Rigmænd brændes, fattige begravnes
Begravelse	I jorden	I jorden	I DK i jorden	Asken spredes i flod eller hav	I jorden	I jorden
Tøj	Iklædes pænt tøj	Et hvidt klæde	Eget tøj	Hvidt tøj	I hvidt klæde	Pæne klæder
Hvem ordner det praktiske?	Bedemand og familie	Personer fra menigheden	Familie/venner	Familie af samme køn som afdøde	Personer af samme køn som afdøde	Familie/venner
Andet	Begraves så solopgangen kan ses dvs. hovedet mod øst.	Bruger ikke blomster	Optjener bedre karma ved dødsfald	Overhældes med vand	Begraves hurtigst muligt med hovedet vendt mod Mekka	Rigmænd i gravhøje, fattige i hul i jorden

PRAKTISK INFO OM KONCERTEN

TIL KONTAKTLÆREREN

KONCERTEN

Hvorfor ligner Hawaii en kæmpe stor chokoladecake? Hvorfor er Ernesto's mor så skrap på øen Trinidad? Og hvorfor vil Malenes morfar have chili con carne og ikke blomster på sin grav, når han er død? Til koncerten "Jorden Rundt" kommer børnene med på en interaktiv musikalsk rejse, hvor de bl.a. vil kunne opleve „De Dødes Dag“ i Mexico, en sladre-fest på Trinidad, få mulighed for at slappe af på Copacabana, danse løs i Ghana eller tage med på verdens længste togtur gennem Rusland. Børnene vil møde historier, der giver dem en fornemmelse af, at alle børn på jorden i grunden har meget tilfælles.

Malene Kjærgård og resten af bandet ta'r en slapper!

Foto Sofie Barfoed

MUSIKERNE ER

Malene Kjærgård - sang, percussion, historiefortæller
Johannes Bløndal Wamberg - guitar, slideguitar, kor
Tobias Kjærgård Dall Mikkelsen - kontrabas, kor
Tira Skamby Madsen - percussion, kor
Mai Berit Guassora - Trompet, flygelhorn, percussion,
ukulele, kor

UNDERVISNINGSMATERIALE

Materialet indeholder som **obligatorisk forberedelse** et link til en video, der præsenterer musikerne for eleverne. Materialet indeholder derudover et undervisningsforløb til **musik** med sange og bevægelser, der skal bruges til koncerten, et forløb til **dansk** med mundtlige og skriftlige fortælleøvelser samt et forløb til **kristendomskundskab** med emnet 'Hvad sker der, når vi dør?'

MUSIK TIL BRUG I FORBEREDELSEN

Hent musikeksempler på www.lms.dk

Kontaktlæreren bedes videreformidle materialet til de involverede musiklærere.

Eventuelle spørgsmål besvares gerne ved henvendelse til LMS på 8619 4570.

Vi ønsker rigtig god fornøjelse med koncerten
Med venlig hilsen

LMS og Malene Kjærgård

EN GOD KONCERT

Eleverne får den bedste koncertoplevelse, hvis de er forberedt og sidder klar, når koncerten starter. Snak også med dem om, hvad det vil sige at være til koncert.

Som lærer bidrager man bedst ved ikke at tysse, men i stedet sætte sig blandt eleverne og dele oplevelsen med dem.

HENT FRA WWW.LMS.DK

Undervisningsmaterialet downloades som pdf-fil fra LMS' hjemmeside www.lms.dk

Her finder du også musikeksempler til brug i undervisningen.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Målgruppe:	Indskoling
Antal elever:	150
Opstillingstid:	30 minutter
Nedtagningstid:	30 minutter
Hjælper:	2-3 hjælpere, hvis muligt
Lokale:	Rum med god akustik, fx gymnastiksal. (Helst ikke sportshal). Ikke gennemgangslokale
Scene:	Opstilling på langs af rummet med børnene i en halvcirkel omkring scenen. Størrelse: 4 x 5 m evt. på lav scene/podie - alt efter hvad der er muligt.
Mørklægning:	Nej tak
Publikum:	På gulvet med plads til at danse
Strøm:	230 V
Omlædningsrum:	Ja tak
Forplejning:	Vand, kaffe, te – gerne lidt frugt og brød
Ved ankomst:	Orkestret henvender sig på kontoret for at blive vist til rette, hvis ikke andet er aftalt
Kontakt til orkester:	Skolens kontaktlærer bedes tage kontakt med orkestret i god tid inden koncerten for at sikre, at alle aftaler er på plads. Informér fx om særlige parkerings- og tilkørselsforhold eller andre særlige forhold ved afvikling af koncerten

KONTAKTPERSON

Malene Kjærgård

Mobil: 4157 8967

E-mail: malene-kjaergaard@hotmail.com

HUSK AT EVALUERE

Skolernes evaluering af koncerterne og undervisningsmaterialet er vigtig for LMS' videreudvikling af skolekoncertordningen, så derfor opfordrer vi jer til at evaluere efter hver koncert. Det foregår elektronisk via nettet og tager kun få minutter. Evalueringsskemaet findes i skolens koncertplan på www.lms.dk. Brug skolens login for at komme til koncertplanen. Bemærk, at evalueringsskemaet kun kan udfyldes én gang pr. koncert.

I koncertplanen vil I også kunne se musikernes evalueringer af mødet med jeres elever, ligesom musikerne vil kunne se jeres.

KONCERT

MALENE KJÆRGÅRD

KLASSER

STED

TIDSPUNKT

www.malenekjaergaard.com/bornekoncerter